

VIJESTI IZ HKIG

DVANAESTI DANI HRVATSKE KOMORE INŽENJERA GRAĐEVINARSTVA

Zaključci panela "Stanje i perspektive sektora graditeljstva, interventne mjere i izrada strategije razvoja graditeljstva"

U okviru Dvanaestih dana Hrvatske komore inženjera građevinarstva, koji su organizirani u Opatiji od 8. do 10. lipnja 2017. pod pokroviteljstvom Predsjednice Republike Hrvatske i Ministarstva graditeljstva i prostornoga uređenja, održan je panel pod nazivom Stanje i perspektive sektora graditeljstva interventne mjere i izrada strategije razvoja graditeljstva.

Sudionici skupa bili su: Zvonimir Sever, predsjednik Hrvatske komore inženjera građevinarstva, Katica Prpić, državna tajnica Ministarstva graditeljstva i prostornoga uređenja, Igor Čizmek, pomoćnik ministra graditeljstva i prostornoga uređenja, Tomislav Mihotić, državni tajnik za infrastrukturu Ministarstva mora, prometa i infrastrukture, Mirko Habija-

nec, predsjednik Udruge poslodavaca u graditeljstvu, Ivan Paladina, predsjednik Uprave Instituta IGH i predsjednik Nadzornog odbora Hidroelektrane, Zlatko Sirovec, glavni direktor Tehnike d.d. i Zvonimir Savić, direktor sektora za ekonomske analize HGK. Moderator panela bio je Andriano Petković, potpredsjednik HKIG.

Na panelu je sudjelovalo i oko 400 stručnjaka i vodećih ljudi iz hrvatskog graditeljstva. Nakon sadržajne rasprave zaključeno je da je situacija u hrvatskom građevinskom sektoru opterećena nizom problema, a da bi se primjereno tome prevladali, nužno je poduzeti hitne mjere. S tim u svezi doneseni su zaključci koje prenosimo u cijelosti.

ZAKLJUČCI PANELA

I. Strategija razvoja hrvatskoga graditeljstva 2017-2020.

Sudionici panela smatraju da je u funkciji poticanja rada sektora prijeko potrebno hitno donijeti *Strategiju razvoja graditeljskog sektora 2017-2020* na osnovi odrednica iz dokumenta *Okvir za izradu strategije hrvatskog graditeljstva 2017-2020* koji je Ministarstvo graditeljstva i prostornoga uređenja prezentiralo 8. lipnja 2017. na Dvanaestim danima Hrvatske komore inženjera građevinarstva.

U tom smislu poziva se nadležno ministarstvo i hrvatska vlada da intenziviraju rad na Strategiji kako bi se ona donijela

Zajednička fotografija svih govornika na Panelu

VIJESTI IZ HKIG

Dio sudionika *Panela*

do kraja 2017. Taj dokument osnovni je preduvjet za pokretanje nužnih aktivnosti da se graditeljski sektor konsolidira i krene naprijed.

II. Javna nabava

1. Polazeći od činjenice da inženjerske usluge imaju presudan utjecaj na visinu i strukturu ukupnih troškova građenja, korištenja, održavanja i uklanjanja građevinskih objekata, a istovremeno cijena inženjerske usluge za prosječnu građevinu iznosi manje od 1% cijene ukupnih troškova građevine tijekom njezina trajanja, smatramo da je u okviru racionalnog trošenja javnog novca izrazito važno ispravno postaviti kriterije između cijene i kvalitete inženjerskih usluga.

S obzirom na donedavnu praksu u kojoj su javni naručitelji, pri odabiru inženjerskih usluga, najčešće primjenjivali kriterij najniže cijene jer se nisu najbolje snalazili u primjeni kriterija ekonomski najpovoljnije ponude, a koji je Zakonom o javnoj nabavi uveden kao isključivi kriterij, smatramo da bi od velike koristi za ukupnu nabavu inže-

njerskih usluga bilo važno da ministar graditeljstva temeljem odredbe članka 284. stavka 8. Zakona o javnoj nabavi donese odluku o primjeni kriterija čiju će podlogu izraditi ekspertna skupina u okviru Hrvatske komore inženjera građevinarstva. Donošenjem takve odluke usuglasila bi se praksa odabira relativnih pondera i kriterija te unaprijedila kvaliteta objave javnih nadmetanja za inženjerske usluge, što bi već u prvom koraku sigurno smanjilo broj žalbenih postupaka i ubrzalo postupke javne nabave a u provedbi unaprijedilo kvalitetu izvedbe te samim tim i smanjilo ukupne troškove trajanja i uporabe građevine.

2. Treba strukturirati nadmetanja za javnu nabavu u skladu s propisima u Republici Hrvatskoj i europskim zakonodavstvom, ali na način da se natječajnim uvjetima ne diskriminiraju hrvatske tvrtke. U tom smislu uvjeti natječaja moraju maksimalno, koliko to dopuštaju zakonski propisi, uzeti u obzir mogućnosti (referencije) hrvatskih tvrtki.

Također potrebno je provoditi kontrolu realizacije potpisanih ugovora i projekta-

ta ugovorenih putem javne nabave, jer je uočen problem da strane tvrtke prilikom predaje natječajne dokumentacije prilažu referencije određenih osoba – stručnjaka koji kasnije uopće ne sudjeluju u realizaciji projekata za koje su sklopili ugovor na temelju provedenih postupaka javne nabave.

3. Javna poduzeća treba obvezati da skrate rokove plaćanja ispostavljenih i odobrenih situacija (računa) za izvršene radove. Odgoda plaćanja već izvršenih radova za 60, 90 i više dana dovodi tvrtke u situaciju da uzimaju nepovoljne kratkoročne kredite kako bi se premostili to razdoblje, dok javnim poduzećima novac koji je namijenjen za te svrhe stoji na računu u banci.

4. Uočen je i problem da Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave različito postupaju u istovjetnim slučajevima, što bi trebalo otkloniti dodatnom edukacijom i suradnjom s Hrvatskom komorom inženjera građevinarstva radi razjašnjavanja pitanja struke koja se pojavljuju u navedenim postupcima

5. Treba omogućiti zamjenu bankarske garancije, kao sredstva ponudbenog jamstva, jamstva za dobro izvršenje posla ili jamstva za garantni period, izdavanjem kvalitetnih polica osiguranja. Bankarske garancije izrazito financijski opterećuju bilance građevinskih tvrtki nekretninama koje im služe kao kolaterali. Građevinske tvrtke ne bi trebale imati ulogu nekretninskih fondova, što se jamči policama osiguranja na prikladan način može nadomjestiti.

6. Potrebno je u što hitnijem roku propisati uvjete za kvalifikaciju i klasifikaciju građevinskih tvrtki u Republici Hrvatskoj, koji će se temeljiti na tehničkoj, stručnoj i financijskoj sposobnosti

VIJESTI IZ HKIG

građevinskih tvrtki. Prilikom izrade nacionalnog klasifikacijskog i kvalifikacijskog sustava građevinskih tvrtki treba koristiti dobru praksu i zakonodavni okvir država Europske unije, osobito Njemačke, Austrije, Češke i dr. Usvajanjem predloženog koncepta i stvaranjem nacionalnog sustava klasifikacije i kvalifikacije omogućila bi se bolja pripremljenost i efikasnije uključivanje gospodarskih subjekata iz djelatnosti graditeljstva na unutarnjem tržištu Europske unije.

Zakon o javnoj nabavi propisuje uvjete pravne i poslovne, financijske te tehničke i stručne sposobnosti natjecatelja i ponuditelja u postupcima javne nabave. Međutim, utvrđivanje sposobnosti građevinskih tvrtki je složen postupak koji javnim naručiteljima stvara brojne probleme, a ponuditeljima nepotrebne troškove ishođenjem i prilaganjem određene dokumentacije na svakom natječaju. Iz tih razloga potrebno je ovu materiju urediti posebnim podzakonskim propisom koji bi pravnu osnovu za donošenje imao u Zakonu o javnoj nabavi.

III. Nedostatak kvalificiranih radnika građevinskih struka u Republici Hrvatskoj

Sudionici panela suglasni su da je problem nedostajućih radnika u građevinarstvu posljedica odlaska kvalificiranih radnika iz Republike Hrvatske i njihovo zapošljavanje u drugim državama Europske unije, neadekvatne politike obrazovanja deficitarnih struka i neadekvatnih plaća u sektoru graditeljstva u Republici Hrvatskoj. U tom kontekstu predlaže se:

- U okviru Kolektivnog ugovora za graditeljstvo povećanje osnovne plaće za 50%, koja bi proširenjem primjene kolektivnog ugovora bila obvezatna za sve pravne i fizičke

Tomislav Mihotić, Zvonimir Sever, Mirko Habijanec i Zlatko Sirovec

osobe registrirane za djelatnost graditeljstva u Republici Hrvatskoj.

- Također potrebna je i veća kontrola nadležnih tijela vezano uz primjenu tarife iz kolektivnih ugovora prilikom isplate plaća radnika.
- Izmjenama propisa iz radnog prava potrebno je dati prioritet i motivirati poslodavce da zapošljavaju na neodređeno vrijeme, ali uz jednostavnija rješenja ocjene probnog rada i otkaza ugovora o radu.
- Zakonom o radu treba propisati prekršajne kazne za neisplatu plaća radnicima, ali i to da plaća radnika bude utvrđena kao isplata s pravom prvenstva pred svim drugim obvezama poslodavca primjerice: državi, bankama, vjerovnicima i dr.
- Poreznom politikom nužno je omogućiti stimuliranje uređenog tržišta i utjecati na suzbijanje sive ekonomije.
- Potrebna je intenzivnija promocija strukovnih zanimanja u školama i među mladima. Srednje škole trebale bi planove upisa usklađivati s potrebama gospodarstva.

- Podržava se i uvođenje dualnog obrazovanja i kurikularne reforme koje će kroz nove programe mladima dati vještine i kompetencije potrebne za tržište rada.
- Potrebno je modernizirati obrazovne programe deficitarnih zanimanja u skladu s potrebama tržišta rada i povećanjem upisnih kvota za tehnička zanimanja kao i smanjenjem upisnih kvota za zanimanja za koja nema interesa na tržištu rada.

IV. Interventne mjere povećanja kvota za strane radnike

1. Da bi se zadovoljile potrebe za građevinskim radnicima u Republici Hrvatskoj, predlaže se skratiti postupak izdavanja radnih dozvola, imajući na umu dosadašnju praksu da od dana podnošenja zahtjeva do ishođenja radne dozvole treba više od dva mjeseca. Primijećeno je da su tvrtke iz nekih susjednih država EU koje su dobile posao u Hrvatskoj angažirale radnu snagu iz inozemstva izvan EU (najčešće BiH) za izvršenje tog posla.

VIJESTI IZ HKIG

Ukupno odobreni broj od 2080 radnih dozvola za 2017. nije dovoljan. Prema potrebama građevinskog sektora, u Republici Hrvatskoj zasad nedostaje još približno 3000 građevinskih radnika. Istovremeno na Hrvatskom zavodu za zapošljavanje nema nezaposlenih građevinskih radnika, osim manjeg broja prijavljenih koji iz određenih razloga ne mogu prihvatiti ponudu za zaposlenje. Predlaže se hitno odobriti dodatnu kvotu za izdavanje radnih dozvola za 3000 građevinskih radnika.

2. Predlaže se izmjena i dopuna Zakona o strancima tako da se pravo na zapošljavanje stranih radnika na temelju godišnje kvote limitira na najviše 20 - 30 % od postojećeg broja zaposlenih hrvatskih državljana kod poslodavca koji traži odobrenje radne dozvole za strane radnike. Time bi se otklonila zlouporaba kvote za zapošljavanje stranih radnika u špekulativne svrhe.

3. Cijeneći obostranu korist postojeće gospodarke, industrijske i tehničke suradnje, a vodeći računa o potrebama tržišta radne snage, potrebno je ugovoriti jasne uvjete za trgovačka društva sa sjedištem u Republici Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini koja bi surađivala na osnovi ugovora o izvođenju radova. Na taj bi se način omogućilo trgovačkim društvima sa sjedištem u Bosni i Hercegovini da osigura uredno upućivanje radnika. Stoga se predlaže sklapanje Međudržavnog sporazuma o zapošljavanju kojim bi se na osnovi ugovora o izvođenju radova između nekog trgovačkog društva sa sjedištem u Republici Hrvatskoj i nekog trgovačkog društva sa sjedištem u Bosni i Hercegovini upućivali radnici na privremeni rad (izaslani radnici), te izdavala radna dozvola, neovisno o kvotama za zapošljavanje stranih radnika u Republici Hrvatskoj.

Ivan Paladina, Igor Čižmek, Katica Prpić i Tomislav Mihotić

Ocjenuje se da bi broj izaslanih radnika po ugovorima o izvođenju radova trebao biti na razini 5000 radnika u građevinarstvu kao prosječni godišnji kontingent. Radna dozvola izaslanim radnicima izdavala bi se samo za provedbu ugovora o izvođenju radova, čije izvršenje zahtijeva uglavnom radnike sa stručnim kvalifikacijama. Za vrijeme rada upućenih radnika iz Bosne i Hercegovine, prava i obveze socijalnog osiguranja radnici bi ostvarivali u Federaciji Bosni i Hercegovini, a porez na dohodak bi se prijavljivao bi se i plaćao u Republici Hrvatskoj u skladu s poreznim propisima.

V. Porezna politika

1. Predlaže se smanjiti porez na dohodak, budući da visoka stopa tog poreza predstavlja veliki ograničavajući faktor razvoju izvoznog poslovanja.
2. Također je potrebna promjena u Zakonu o porezu na dohodak koja bi omogućila da poslodavci mogu neoporezivo isplatiti zaposlenim radnicima jednokratnu potporu do 7.000 kuna za rođenje djeteta.
3. Predlaže se u Zakonu o porezu na dohodak da se primitak od udjela u dobiti,

koji trgovačko društvo isplaćuje radnicima, porezno izjednači s isplatom udjela u dobiti koje trgovačka društva omogućuju fizičkim osobama temeljem vlasništva nad udjelima i dionicama.

VI. Intervencije države

1. U sklopu gospodarske diplomacije treba promicati i unapređivati hrvatske tvrtke i u međunarodnim okvirima otvoriti tržište za izvozno poslovanje.
2. HBOR treba osigurati adekvatan program za:
 - model financiranja građevinskih poduzeća koji bi pomagao likvidnosti i poboljšao njihovu financijsku poziciju
 - efikasne i brze izvozne kredite, koji bi se u značajno većoj mjeri realizirali u poslovanju.

Za oba programa predlaže se provedba stroge kontrole namjenske potrošnje sredstava, ali za ozbiljnije pomake u poslovanju građevinskih poduzeća nužno ih je osigurati i realno im omogućiti pristup. Treba izraditi normativni okvir za brže rješavanje imovinsko-pravnih odnosa i ishođenje dozvola za izgradnju linijskih infrastrukturnih građevina.